„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
сем на дан после свеца.

Претплата и огласи шаљу се на администрацију а рукописи уредништву „БРАНИКА“ у НОВИ САД.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 28 или 35 дин.
на по године: К 14 или 17½ дин.
на четврт год.: К 7 или 8¾ дин.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 потура од реда ситних слова.

Уредништво и администрација »Браника« налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска ул. бр. 11.

Број 134. У Новом Саду, у суботу 17. (30.) јуна 1906. Година XXII.

Жетелачки страјк.

За оно, што се пре неколико година није ни знало у нас, то нам са запада Европе све то ближе долази, и питање, што је тамо на западу Европе у нечем и преврило, то у нас почиње врити.

Велико друштвено, социјално, па радничко питање, оно све више продире у наше крајеве. Ми данас имамо множину српских социјалиста. То нису оне негдање српске социјалисте, који су били приврженици науке пок. Светозара Марковића, а који су се после претворили у српске радикале, већ су то оне српске социјалисте, који имају интернационално, међународно обележје и који су данас највећи непријатељи српских радикала. Те српске социјалисте, они држе да је Српство спојиво се социјализмом, па зато се они не одричу Српства, већ као Срби потпуно се споразумевају са Несрбима социјалистама, те на социјалистичким зборовима Срби социјалисте говоре српски и осећају се као Срби. Интернационалне социјалисте су врло толерантни према народносном питању, и у том они осуђују данашњи шовинистички правац владајуће странке у Угарској.

На западу Европе велико социјалистичко питање показало се у првом реду као *раденичко* питање. Радници на западу Европе у фабрикама и код других великих привредних подузећа, држали су да награда за њихов рад од стране подузетника, капиталиста, не стоји у саразмеру са добитком капиталиста. За то затражише већу награду. Ако пак подузетници не хтедоше пристати на повишицу награде, они прекинуше (to strike off) рад,ступише у „страјк“. И ту је онда увек била борба између капитала и рада: ко ће даље моћи издржати: или радници без своје заслуге, или подузетници са својим капиталом да им не одбацује хасне. Наравно да радници могоше издржати страјк само онда, ако су били организовани, те имађаху своју касу из прилога радника, који нису страјкаши.

Наравно да радници лењивци нису смели грешити на рачун потпоре за време страјка. Подузетници, капиталисте пак са своје стране могли су ићи у попуштању према радницима само до оне границе, до које капитал одбацује ма какву камату. Чим награда радницима крњи сам капитал, то су морали подузетници напустити и читаво подузеће и онда се показало, да радници са страјком подсецају ону грану на којој седе. Зато данас страјкови на западу Европе обично се свршавају са *међусобним попуштањем* и *правичном погодбом*.

У нашим крајевима од неколико година почели су страјкови занатлијских и обртничких помоћника. У нас су били на дневном реду страјкови зидара и других занатлија, па онда страјкови штампарских слагача, који су после мањега или дужега времена међусобним попуштањем свршени.

Но у најновије доба започео је у нас страјк особите врсте, то је *жетелачки страјк*. Земљопоседници увидели су таки, да их такови страјкови могу упропастити. Потражили су помоћ у законодавства. Наравно да законодавство није могло обновити оне старе законе, који забрањују и казне свако договарање радника у цели повишице награде. Још аустријски казнени законик од год. 1852. садржава такова одређења. Но такови закони потпуно би ограничили *личну слободу*, јер сваком грађанину мора бити слободно, да сам одређује цену свога рада на основу слободне утакмице. Угарско законодавство учинило је толико за земљопоседнике и пољопривредне раднике, што је допустила, да могу унапред *склапати уговоре* погледом на награду при *жетви*. Услед тога склопљени су многобројни такови уговори. Земљопоседници се побринули за времена за раднике при жетви. Такове уговоре понајвише су склапали велепоседници. При средњем и малом поседу такови уговори обично нису склапани.

Ове године одношај између земљопоседника и пољопривредних радника узео је особит облик.

Из свију крајева јужне Угарске, особито из Баната, а и из неких делова Бачке јављају за жетелачке страјкове у великом обиму.

Данас је жетва већ на прагу и косидба требала би већ да започне.

Велепоседници, који имају уговоре са пољопривредним радницима, натерују ове, да *морају* испунити уговоре и власти на основу контрактуалнога одношаја присиљавају раднике на посао, те ако не ће да раде, они их затварају. Жене и деца кад им мужеве и оцеве затварају, долазе пред власт па иште да их власт исхрани. Ово је врло опасна ствар.

Жетелачки страјк већ је досад много штете учинио. Ова година, хвала Богу, добро је понела у свима плодовима. Особито се кукурузи добро показали. Али услед страјка пољопривредних раденика, лепи кукурузи стоје неокопани, обрасла их трава.

Треба данас већ да се започне *косидба*. Али услед страјка нема косача. Жито је услед многих киша на многим местима већ полегло, па ако се скоро не покоси сасвим ће пропасти. Из Баната, особито из Кикинде и њене околине па из других дистриктских места, долазе нам врло рђави гласови у погледу жетелачкога страјка, па су земљопоседници у великој бризи. И у Бачкој ступили су неки пољопривредни радници у страјк. Тако у близини Новога Сада, *Темеринци*, који су примили косидбу, данас им се чини да су се јефтино погодили, па ступају у страјк.

На сваки начин да би желети било, да се земљопоседници са радницима по правици погоде. Али захтеви пољопривредних радника тако су велики, да их земљопоседници не могу испунити. *До сад се плаћало за косидбу од ланца пет форинта* или 10 К, било у новцу, било у житу. Данас пољопривредни радници захтевају за косидбу од ланца 3—3½ метерцентe жита, то је онда 4—5 пута више, него до сада. То ниједан земљопоседник не може плаћати, јер кад се узму други трошкови око земљорадње, па велики свакојаки порези, шта ту онда може да остане земљопоседнику?

Но ми се надамо још у последњем часу, да ће страјкаши постати мекши и попустити, јер могу се ужасно преварити на своју и својих породица велику штету. Жетелачки страјк не може се никад тако организовати, као страјк у фабрикама. Пољопривредних радника има у другим крајевима свагда у великом броју и радо долазе, где је потреба за радом. Те пољопривредне раднике нису овдашњи страјкаши у стању поплашити, нити присилити, да се не приме посла. Неки велепоседници већ су се побринули за друге раднике.

Можемо рећи, да Срби радници нису тако упорни. Знамо за један случај, да су Темеринци Мађари отказали косидбу једном српском поседнику у Турији. Срби Туринци пак врло радо су примили косидбу уз само малу повишицу награде.

Данашњи жетелачки страјк у јужној Угарској може да има рђавих последица за *цену земаља*. Земље су у нас данас на великој цени, али ако несаразмерно поскупе награде за пољопривредне раднике, то ће наравно цена земљама пасти. Ово не може лежати баш у интересу радника, јер на крају крајева, ниске цене земаља проузроковаће и ниске награде радницима.

ЛИСТАК.

КИШОБРАН СВЕТОГ ПЕТРА.

Написао: К. Миксат. (42)

ЧЕТВРТИ ДЕО.

Интелигенција у Бабасеку.

Вечера код Мравучанових.

Не ћу на широко и на дугачко причати ово, што још долази. Само се са Христовим оделом догодило чудо, да је с њим заједно расло. Мали плашт, што је носио у детињству, био је онај исти, који је Христос носио на Голготи.

Од то доба нема више такових плаштова (на велику радост кројача), само се кадикад догађа слично чудо код романсјера, мало парче чоје, за један прслук, под њиховим пером развуче се у читав комад.

Али ја ово не волим и за то ћу бити кратак с Мравучановом вечером, која је у осталом била врло красна и укусна, и, ако би се нашао који незадовољник, то би била само мадам-Кризби, која је код првог јела, код божанственог јагњећег паприкаша с кромпиром (»лајбшпајз« пречасног господина), опаприла уста, па се стала дерати:

— Јао, нешто ме гризе у грлу!

Још јој се мање допало друго јело: тесто са сиром и чварцима. Кад га је окусила, одмах је оставила виљушку на сто па је напрћила уста:

— Mon Dieu! Та ово је исечена опирача!

Сирота Мравучанка била је сва као утучена, што мадама ништа не једе. »Каква је ово срамота за мене!« кукала је; на послетку је изнела укухано воће. Од тога је мадама поштено јела и кад се мало по мало са стомаком измирила, почела се с положајем да спријатељује.

А то је било и оправдано, у толико, што су је месни лутерански свештеник, пречасни господин Самујило Рафанидес, и певац Теофил Клемпа забављали за столом, један с леве, други с десне стране. Већ им је и сам позив гласио овако: »Морате доћи, јер ће на вечери бити и једно немачко чељаде, које ћете морати забављати.« Али се и показали. Сваки се хтео пред сенаторима да покаже, како је вичан немачкој финој конверзацији.

Мадами Кризби допала се оба суседа а особито, кад је још дознала, да је пречасни господин Самујило Рафанидес човек за женидбу. Како то? Зар се овде попови жене? (Можда је ипак дошла у добру земљу!)

Певац је био лепши човек, али већ ожењен и старији. Имао је лепо овално интелигентно лице, а дуга светла црна брада допирала је чак до појаса, а поред тога још је био прилично духовит.

Мадам Кризби насмејала се више пута каквој досетљивој примедби; штета, што се није могла од срца смејати, јер онај проклети паприкаш једнако јој је палио грло а можда је то долазило и од саме страшне помисли на њ. Више пута јој се бледо лице запрвенело и приметно се видело, да се уздржава од кашља. Кашаљ је предзнак старости а ни иначе није баш ни пријатан.

— Е, не мари то ништа! — храбрила ју је Мравучанка. — Само се слободно искашљите, душо моја! Куц, куц! Кашаљ и сиротиња не може се сакрити.

После се мадама све боље осећала, јер је пречасни некад у Минхену свршавао школе и знао из ондашњег живота причати мале анегдоте, ондашњим дијалектом, а то се мадами тако допало, као да су је залагали медом и шећером.

Пречасни господин Самујило Рафанидес никако није спадао међу досадне, привидно побожне попове, ма да гласовита бабасечка словачка пословица, коју је Теофил Клемпа духовито саставио, вели, да и натрашке Рафанидес то исто значи: «szedi na fare: Rafanidesz» (Рафанидес седи на парохији). По том је изгледало, као да вечито код куће седи, а баш је противно чинио, вечито је тумарао. Једном речи имао је добру крв, а и с пређашње парохије (негде у Ноградској жупанији) морао је отићи због женских послова. Мравучанка зна ту историју а познаје и дотичну женску, жену неког Матије Бахова; мора да је глупава персона, јер је сама изланула мужу одношај с попом, а и није баш никаква лепотица, јер се Мравучанка од речи до речи изјаснила овако;

— Пречасни је био луд, што је с њоме и започео. Од гадве жене човек нек не иште пољубац, а од сироте зајма, јер ће се одмах похвалити.

Овако се изјаснила Мравучанка; истина, дометнула је: «Али ако би се когод на мене позвао. ја бих то порицала». За то дакле ни ја не стојим добар, да се Мравучанка тако изјаснила, јер не могу посведочити.

Ми би саветовали нашим Србима пољопривредним радницима, да се лепо, пријатељски споразуму особито са Србима поседницима, па да се окану *ћорава посла са страјком.*

Сајловчанин.

Делегације.

У пленарној седници аустријске делегације од прошлог четвртка, у којој је више било говора о *односају према Угарској* него о *спољашњој политици*, говорио је прво и прво члан господске куће и тајни саветник барон *Валтерскирхен* и жестоко је напао Угарску. За њим је устао

делегат *Доберниг* па је стао доказивати, како *држање садашњих меродавних угарских државника у директној опреци стоји са тежњама аустријске спољашње политике.* Министар правде Полоњи је немачком царству подругљиво и нешто сувише самосвесно понудио поверљив пазар предујмице а у нади на уздарје, које би се састојало у потпомагању самосталних тежњâ Угарске. Гроф *Апоњи* је покушао, да у Енглеској заинтересује свет за страначку ствар а Фрања је *Кошут* ишао тако далеко, да је за време последњег сукоба Аустро-Угарске са Србијом српској влади послао телеграм, у којем ју соколи. Ти поједини, али врло карактеристични примери јасно казују, да није оправдана нада, да ће clara pacta (чисти рачуни) довести до одношаја добра пријатељства с Угарском. Да се склопе и одрже јасни уговори и чисти рачуни, потребна су два једнако лојална уговарача. А да се оностранa половица ове монархије може сматрати као лојалан уговарач, то нико ваљда у овој кући не ће смети тврдити. (Са свим је тако!)

Поново улажући свечано *прошест против даљег мађаризирања дипломатске службе* и указујући на протесте, који су у делегацији и у заступничкој кући изнесени били против свију премашаја оностране државне половине као и против слабости према њеним захтевима, који ако се испуне, мало по мало морају довести до тога, да се дуализам сруши, вели говорник, да пангерманци с правом могу рећи, да је развој ствари њима дао за право.

14. марта 1905. је заступник *Держата* изнео познати свој предлог па га је образложио строго логички и јасно, као што он то већ уме. Али су кртине одмах почеле рити па и сама Гаучова влада, место да добродошлицом поздрави и подупре енергију парламента, још се испречила те је тако цела акција, која је у Аустрији тако радосно била примљена, отишла у тартањ. Али је прошла једна скупоцена година, прохујала је Гаучова ера, дошао је Хохенлое па и отишао те смо после године дана изгубљена времена дошли до владе, која исповеда расцеп са Угарском, те је рада да се лати оних задатака, које је онда изнео био Держата. Те огромне и ванредно тешке задатке моћи ће ово министарство припремити у толико лакше и у толико пре, у колико више ослонца буде имало у аустријском заступству. Са зграде заједнице испао је један комад за другим а неопростиво и непрекидно попуштање Мађарима показује сад јасно и свем свету на видику своје последице. Колико ли се то грешило у Аустрији! Лако је то, бацати се камењем на нашег седога монарха, као што то обично бива, и на њега сваљивати сву кривицу због тога, што се распада заједница.

Штајн: Па он и јесте највећма крив.

Штајнер: Треба само бити праведан! Крив је и парламенат!

Доберниг: Ми тога не чинимо, но не можда само за то, што мислимо, да и монарх има права, да буде пресуђиван по човечанском мерилу, и да човечанска судбина код Фрање Јосифа можда више него код икојег другог монарха пада на вагу. Ми шта више отворено велимо, да је већа кривица због распада ове државе и због свију тих догађаја у оних, који монарха заваравају, што се тиче народног расположења, који величају оно „по божјој милости“ те се топе у византинизму. Они, који дочаравају преда њ фантазије о срећној држави и о задовољним народима. Повесница ће некад осудити те, што су тако лепо умели да удесе, да се у овој држави влада у два противна правца. Резултанта мојим напоменама у угарском питању смера на то, да се ту не може више натраг. Ми поздрављамо расцеп добродошлицом; ми у Аустрији треба исто тако ревносно, као што се то ради у Угарској, да гурамо напред, *чак до потпуна расцепа.* Нека Угарска онда удеси себи своју војску, своје спољашње прилике, како јој је воља. То само не сме бити на наш рачун па ако гроф Голуховски добије прилике, да монарха извести о току расправâ у делегацији, нека му рекне отворено; Величанство, народи Аустрије изрекли су преко својих позваних заступника наду, да ће се аустријски цар барем једаред показати јачи од угарскога краља.

При установљавању квоте шат се испуни та нада! Ми можемо своја средства, која Угарској доносе обилно користи, много боље употребити на привредни развој наше земље, која ће, кад једном претури преко главе тешку кризу изравнања, као самостално државно тело развити своје привредне снаге те ће се најзад, и то, као што бих нарочито да истакнем, под немачким руковођењем моћи латити, да уреди своје унутрашње ствари. Шат се и на нашем државном склопу обистини песникова реч: „Старо се руши; времена се мењају а из развалинâ цвате нов живот!“ (Одобравање на левици).

Бијанкини почиње свој говор хрватски.

Штајн: Тâ овде Вас нико не разуме!

Бијанкини: Словени ме разуму, а то ми је доста.

Др. *Риба* (Штајну): Ваше је, да ћутите.

Штајн: Баш не ћу да ћутим! Говорићу, што ми се свиди. То право имам у делегацији. (Младочеси довикују: Али само пристојно!) Понашајте се само Ви, господо, пристојно према мени! (Немир.)

Председник: Молим да не прекидате говорника.

Бијанкини наставља овај говор хрватски па онда почне немачки.

Шрајтер: Но дакле!

Бијанкини: Желите ли да говорим и даље још хрватски, мени је са свим свеједно!

Клофач: Само солидарно против Угарске!

Пуедседник позива Бијанкинија, да настави свој говор.

Бијанкини изјављује, да као делегат из Далмације мора подсетити на своје државноправне ограде, које је дао у пређашњим приликама, како јд његово место у овој делегацији само привремено и да Далмација према свом народном обележју и државноправном становишту припада стародревној краљевини Хрватској, с којом је опет ваља сјединити. Што се то није извело већ пре, велика је погрешка наших државника, погрешка, која се огледа у целој нашој унутрашњој и спољашњој политици. За ову су погрешку пред повесницом и пред светом напосе одговорни министри као саветници круне.

Критикује за тим оштро експозе грофа Голуховског, за који вели да чини утисак, као да је елаборат ad usum delphini марљива „хофмастера“, који није рад да раздражи живце у младога принца. Но како гроф Голуховски није добар „хофмајстер“, то се мора извести закључак, да је он, кад је написао овај експозе, био у стању неке оптимистичке обмане. У тако критично време, када у целој Европи дува ветар, који шири свежину, ветар сличан оном ветру, што је дувао пред велику француску револуцију те уздрмао труле друштвене установе; у време, кад је ова монархија у тако критичну стању, у какву већ за неколико векова није била, даје гроф Голуховски дипломатским флоскулама искићен експозе и аркадским тоном вели, да можемо спавати без бриге, јер су тобоже односи ове монархије према другим велесилама најбољи те је мир осигуран. То је и за овако хладнокрвно тело, за овакву леденицу, каква је ова делегација, сувише банално те показује велику наивност грофа Голуховског. Но ми мислимо, да он ни сам не верује у своје речи, него нам се чини, да он сам себе хоће да вара, јер се боји, да гледа истини у очи. Но ми као реални политичари, који немамо никаквих дипломатских обзира, него који гледамо истини у очи, морамо господина министра уверити, да се не дамо варати. Германофилска политика наших државника отуђила је скоро цело Словенство од наше политике и наши су словенски народи услед те политике постали готово равнодушни према својој судбини. Својом су политиком наши државници освојили себи само симпатије немачког народа. Најбоље то зна Шенерер. Наши су унутрашњи односаји неразрешиво клупче, које нашим државницима задаје много муке. У последње смо време сахранили већ три министарства а изгледа да су и садашњем министарству дани избројани. Тај Drang nach Osten, којим је прожета цела политика ове монархије и који је од ове начинио филијалу Немачкој, морао је за собом повући своје логичке последице.

(Наставиће се.)

Из Троједнице.

Зашто се не именују нови одељни предстојници?

„Хрватска“ доноси допис из Будимпеште, у ком жели разбистрити, зашто се тако дуго отеже са именовањем одељних предстојника. Дописник потпуно разуме, да је ради тога у Хрватској настала нестрпљивост, али вели, да су Хрвати и Срби у Троједници сами томе криви. Већ првих дана месеца маја срушена је стара влада, а чекали су још читав месец дана иза тога, док су предложили нове одељне предстојнике. Тада су противници новога политичког правца већ радосно трли руке и говорили: „Zeit gewonnen, Alles gewonnen“, те расплели сплеткарске мреже. Одлуку је коалиција створила 7. јуна, а тек осам дана после послала је своје предлоге преко Будимпеште на потврду, коју још није примила дворска канцеларија, а предлоге хрватски министар држи у свом писаћем столу.

Исти дописник дознаје, да ће се још дуже времена отезати са именовањем, не би ли се догодио какав случај, који би помрсио коалицији рачуне. Сплеткари рачунају, нека прођу делегације и заједнички министри нека добију одобрење прорачуна, а Угарскк дозволи новаке, док се за адресу не мари, онда ће се заиграти ново коло. Надаље се мисли и то, да ће се при именовању и одељних предстојника овима стављати којекакви приговори, само да се именовање одуговлачи. Тако ће Хрвати и Срби у Троједници остати без одговорне владе. Стари одељни предстојници не ће бити умировљени, да у згодан час могу преузети опет владу, па распустити сабор, да се тако отегне до 28. августа. Онда би се инаугурирао најновији политички правац у Хрватској. За тим би се наручиле смутње ради мађарске заставе, те би се именовао за шефа владе комесар уз старе одељне предстојнике. Дописник уверава, да то нису никаква наклапања, већ да ствари зна из најпоузданијег врела. Он има пуно података за доказ својих тврдња. Међу тим вели, да ипак све те сплетке не ће користити, јер први репрезентанти угарске владе изјавили су се, да стоји сада до хрватске и српске коалиције, да сложно и даље истраје на путу, којим је до сада пошла.

Тушкан и Векерле.

Хрватски делегат Грга *Тушкан* питао је на дворском ручку министра председника дра *Векерла*, зашто се са именовањем одељних предстојника тако дуго отеже. *Векерле* је обећао, да ће гледе тога још говорити са делегатом доктором пл. Владимиром *Николићем.*

Nulla dies sine linea. „Н. Обрана“ пише: Главно гласило хрв. стр. права „Хрватска“ од 26. о. мј. имаде уводњак „Једанаест година (1906.—1917.)“, у којем вели, да је министар за трговину Фр. Кошут у конференцији о каналу између Тисе и Дунава изјавио, да тај канал треба. Ту је пригоду употребио Кошут, да угарско и хрватско јавно мњење бар некако умири, кад нам прете, да ће нас уништити. Кошут је отворено признао, да Аустрија жели Угарску и Хрватску загњавити. Мисли затворити границу са севера и запада у аустријске земље и удесити тешку царину за извоз природнина из Угарске. На исток и југ Угарска не може изважати природнине, јер их Русија и Србија и сувише имаду. Та би се посвемашња изолација имала спровести за једанаест година. А да се та изолација запречи, предлаже Кошут, да се што пре изграде нови и усаврше досадањи прометни путеви, који изравно спајају Угарску и Хрватску са западном Европом. Онда нам затвор аустријских граница не ће шкодити; тако имамо изравне свезе за европским западом. А *та свеза може бити само хрватско море.* За то Кошут тражи што пре изградњу канала *од Вуковара до Шамца*, да се тако споји Подунавље са Посавином; за то истиче регулацију Саве и Купе до Карловца, те снује о новој железничкој прузи до Реке. Практични политичар Кошут рачуна тек са оним, што фактично имаде. Али „Хрватска“ по форсирању канала Вуковар-Шамац наслућује, да си у будућности помишља друге свезе са Јадранским морем, а прва је јамачно цеста из бос.-слав. Посавине преко Босне у Далмацију и Сплит. За то су и створитељи речке резолуције одлучили, да се свом снагом настоји, да се Далмација до г. 1917. сједини са Хрватском. Хрватска и Славонија поста ће услед нове прометне политике угарске одлучним фактором; и ако Хрватска не да, закрчен је пут Угарској до мора. Дакле пријатељство Кошутово није основано на каком сентиментализму, него се његова државноправна политика прама Хрватској оснива на уверењу, да је потребито искрено пријатељство Угарске спрам Хрватске, кад Угарска хоће са Аустријом да се раскрсти. „Хрватска“ завршује: *Угарска дакле треба Хрватску кроз једанаест година баш крваво, ако хоће, да дође до свога циља. Интерес Хрватске захтијева опет, да се кроз то вријеме до најмање ситнице проведе и за сва времена осигура потпуни паритет Хрватске у заједници земаља круне св. Стевана.* Законите заступнике наше запада озбиљна дужност, *да ниједан дан не пропусте, а да нешто не учине у то име.* Јер једанаест година брзо ће проћи, те ће Мађари Угарску осигурати у сваком погледу. А што би их тада могло пречити, да обрачунају с Хрватском? Друго не бисмо ни заслужили, кад се нисмо за времена побринули. Треба с тога ојачати и најтврђе бедеме подићи. Nulla dies sine linea.

Из Старе Србије.

— Јуначка погибија Богдана Ћукића. —

Београдска „Политика“ има од 28. маја из *Андријевице* (у Црној Гори) овај извештај:

Тек му је 26 година било, а био је на гласу као челик-јунак и одличан син своје домовине; нарочито је био добро запамћен од наших вазданших крвника Арнаута, особито Слепчана и Вукеља, јер је многога његово зрно заклало.

23. маја ове година беше изјавио своје стадо на пашу по планини Кутима са својим другом Радуном Лалићем. Дан је био врло рузкан. По врховима планине падао је снег, а мало ниже лапавица, те се ова два добра друга нису надали никаквој чети арнаутској, ма да су ту, као граничари, вазда на опрезу. Пред вече појаве овце ка катуну једном узаном путањом, поврх које је била букова честа а испод ње је хујала река Куцкаја.

Рђаво време, хука реке и шуштање честе ишло је на руку дивљим Арнаутима, који су у буковој чести били у бусији. Петорица Вукеља бали су у буковој чести више пута у заседи, а двојица за обалом реке Куцкаје. Чим је Богдан прешао теснац и стао на чистину, да се око њега овце прикупе, севнуше пет огњева из наклених пушчаних цеви као пет муња и три Богдана по средини покосише, али је он био толико јак, да га одмах нису пушке оборише, него је рикнуо као рањен лав а момачком хитрином прихватио репетирку и осуо огањ на крвнике, кличући друга Радуна:

— Радуне, погибе ли?!

— Ја не, а ти, Богдане?

— Ја погибох, но удри, црн ти образ!

И ако је већ био, обрван ранама, пао, ипак је непрестано пуцао на крвнике, а и друг му Радун, одржавши присебност духа, ухвати бусију, оспе брзу паљбу на бусију више пута но у мало и он не плати главом, јер она двојица испод пута из обале речне узму Радуна на ни-

шан и опале. Једно зрно прошишти Радуну кроз хаљине.

Сад се Радун нађе између ватре а Богданова пушка баш у том моменту умукну за навек, но и Арнаути из више пута нагну из непозната узрока бежати, те се Радун окрене оној двојици за обалом и стане се са њима пушкарати, изгоревши тако четрдесет фишека. Срећом његовом у моменту уграби оком да је један из обале помолио главу и пази, како ће га боље нанишанити, те га узме на око и погоди у сред чела и он се стропошта у реку, опраштајући се за навек с овим светом, а друг му нагне у дивље бегство.

Радун сад ништа више не жали, но што му потоња четири фишека нису хтела опалити, а вели да је крила имао, не би му ни тај утекао.

По том приђе свом другу Богдану, који већ беше мртав, пољуби га, ороси својом братском сузом, па одмах похита да види шта је било с овцама, да их нису упленили Арнаути, али нису, него их једна девојчица, која је с Богданом и Радуном чувала овце, кукајући у највећем трку ка Катуну гонила. У том срете брата Богданова Стевана и са њим пође до Богдана. Уз пут му Радун исприча цео догађај.

Сам Бог да зна, колико је црни глас о погибији несретног Богдана по срцу покосио његовог брата Стевана, али као да га је из гроба дигао, тако му је несретно братско срце заиграло, чувши, да је Богдан из истих стога освећен. Одмах пођу у реку Куцкају, потраже мртвог Арнаутина, нађу га и Стеван му осече главу, па главу, оружје и муницију, коју код њега нађу, понесу са собом, а међу собом узму покојног Богдана и донесу у Катун, где је свак са највећом тугом жалио пок. Богдана и хвалио другарску верност и храброст Радунову.

Све док је Богдан сарањиван, врху главе горела му је свећа и дворила га на шиљак ћатакнута крвничка глава.

Тек сутра-дан дознало се, за што су оних пет Арнаута из бусије више пута онако изненада побегли. Онако смртно рањен али још врућ пок. Богдан је тројицу од њих смртно ранио и они су мртви нађени у гори под Сточицом.

Бог да прости Богданову душу!

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 16. јуна 1906.

— **Тридесетогодишњица.** Вредној и савесној учитељици овдашње више девојачке школе а нашој поштованој сарадници гђци Милеви *Симићевој*, која се крајем ове школске године повлачи у заслужени мир, прослављена је у уторник 13. о. м. тридесетгодишњица непрекидне ревне и одане службе. Њене колеге и колегинице приредиле су том приликом лепу светковину, на којој је слављеница била предмет срдачним овацијама. Захвалне њене ученице даровале су јој силно цвеће а једна од њих, Даница *Блажић Попова*, изговорила је опроштајну песму, коју је сама спевала за ову прилику. Гђца Симићева се врло красном и дирљивом беседом опростила од својих другова и другарица и од „миле деце своје". У име наставничког збора опростио се са слављеницом управитељ г. Мита *Ђорђевић* а у име српске православне црквено-школске општине новосадске поздравио ју је изасланик и повереник општински учитељ и управитељ г. Кузман *Миловановић*.

— **Др. Раденко Станковић,** син овдашњег пароха г. Зарије *Станковића*, настаниће се од првог августа у Загребу као специјалиста за унутарње болести. Др. *Станковић* је неколико година провео на бечкој клиници чувеного професора Нотнагла. Он је сад скоро заједно са бечким универзитетским доцентом дром *Ландштајнером* написао и издао један изврстан медицински рад.

— **Парастос.** Српска православна црквено школска општина новосадска даваће парастос добротвору срп. црквене и школске општине, упокојеноме Ђорђу К. *Јовановићу* сада у суботу, дана 17. (30.) јуна 1906. г. у св. саборној цркви у 11 сати сати пре порне.

— **Освећење заставе и 40-годишњицу** прославља Новосесоско Српско Црк. Певачко Друштво уз пријатељско суделовање: 1. Панчевачког срп. црк. певачког друштва. 2. Нишког срп. црк. певачког друштва „Бранко". 3. Вршачког срп. црк. певачког друштва „Не дајмо се". 4. Панчевачког срп. певачког друштва „Венац". 5. Београдског омладинског пев. друштва „Милошевац". 6. Доловачког срп. пев. друштва „Гусле". 7. Панчевачке срп. занатлијске добротворне и просветне Задруге. 8. Првог учитељског певачког и тамбурашког друштва. 9. Новосесоског романског певачког друштва на дан 25. јуна (8. јула) 1906. год. Распоред: 1. На Ивањ-дан 24 ог јуна (7. јула) у $^1/_2$9 сахати у вече *бакљада* у почаст славеском куму др. *Јовану Манојловићу*, народном посланику на угарском земаљском сабору у Будимпешти, заступнику уздинског среза. 2. 25. јуна (8. јула): у 7 сахата у јутро *дочек гостију* од Вршца, у 8 сахата у јутро дочек гостију од Долова, у $^1/_4$10 сахата у јутро дочек гостију од Панчева. 3. У 10 сахата пре подне почиње *св. литургија*, коју ће оделужити Сава *Стојшић*, панчевачки протопрезвитер, уз припомоћ г. г. свештеника из оближњих села. 4. После св. литургије *освештање заставе* на општинском тргу и укуцавање спомен-клинова. 5. *Заједнички банкет* у башти г. Ђуре Јовановића, при ком ће свирати војничка глазба. 6. У 8 сахата у вече *велики концерт* у башти г. Ђуре Јовановића, на којем ће суделовати сва напред назначена друштва следећим редом: 1. Новосесоско срп. црк. пев. друштво: Хавлас „*Ко ће нама*", мушки хор. 2. Певачко срп. црк. певачко друштво: М. Топаловић „*У коло*", мушки хор. 3. Нишка срп. црк. певачка дружина „Бранко" Мокрањац „*VII. Руковет*", мешовити хор. Вршачко срп. црк. певачко друштво „*Не дајмо се*": Бајић „*Гусларева смрт*", мешовити хор. 5. Панчевачко срп. павачко друштво „Венац": Хавлас „*Падајте, браћо*", мушки хор. 6. Београдско омладинско пев. друштво: Јенко „*Пођмо песме*", мушки хор. 7. Доловачко срп. певачко друштво „Гусле": Мокрањац „*VIII. Руковет*", мешовити хор. 8. Панчевачка срп. занатлијска добротворна и просветна задруга: М. Топаловић „*Волео бих*", мушки хор. 9. Прво учитељско певачко и тамбурашко друштво: Драг. Хруза „*Сан-Србина*". 10. Новосесоско романско певачко друштво: Дима „*Хај ин хора*", мушки хор. 11. Новосесоско срп. црк. пев. друштво: Бајић „*Ловачка песма*", мушки хор. — За тим *игранка* и 26. јуна (9. јула) испраћивање гостију.

Новости са стране.

— **Опасност гринвичке опсерваторије.** Међу енглеским научницима и саветом лондонске грофије води се сад необична препирка, која задаје посла и обема кућама енглеског парламента. Савет лондонске грофије недавно је у Гринвичу, где постоји свем свету позната астрономска опсерваторија, створио неку централу за творнички потхват и пре но што се започеле потребне градње, прошао је за то потребни законски предлог како у доњем дому тако и у дому лордова. Планове усвојише па отпочеше градње. Сад се голем творнички димњак диже тик уз нул-меридијан, одакле рачунају географске дужине, а машине, које раде са безброј коњских снагâ, уздрмавају земљу око опсерваторије. Тај индустријални рад наравно да утиче штетно на рад опсервакорије, која је снабдевена ванредно финим астрономским опремама. Научници стадоше запомагати те ствар по други пут доспе пред лордове и ту лорд *Еленбру* предложи, да се прими законски предлог, по којем би савет лондонске грофије био приморан, да куда на другу страну смести своју фабрику. Лорд, који је по занимању мориар, снажно је нагласио научне интересе. Истакнуо је, како овде корист појединаца вређа цео научни свет. Дошла је реч и на то, кад се већ десило зло, не би ли се опсерваторија могла преместити. То наравно изрекоше да не може бити. Напротив је усвојен предлог, да се донесе закон, који ће за будућност стати на пут таквим невољама. Лорд *Гошен* и први лорд адмиралитета *Твидмус* отворено су признали, да је било неупутно давати дозволу, да се зидају те творнице. Савет лондонске грофије, који се закачво за своје право, мора сад да изађе одбор а тај ће одбор у споразуму с парламентским одбором установити, како да се отклони тâ замашна невоља.

— **Кварење меса у Америци.** Сва светска штампа занима се новим америчанским сензацијама, које се састоје у објављивању *нечувених злоупотреба у фабрикацији меса у Америци*. Ево у чему је ствар: Пре извесног времена неки американски романсје написао је у једном њујоршком листу роман, у коме описује грдне злоупотребе, што их чине америчанске фабрике конзервираног меса. У томе роману, који је у Америци изазвао силну сензацију, описао је, шта се све ради у тим фабрикама. Прљавштина и гад у пуном јеку царују у тим фабрикама, где се справља месо за јело и где се кува и меће у конзерве и шаље у цео свет. Власници тих многобројних фабрика (који су међусобно у картелу и тресту), веома су несавесни људи. Да би могли лако конкурисати сличној производњи у Европи и самој Америци, они преко тајних агената *по свима америчким варошима купују кржљаву и болесну стоку за јефтине паре*, па ову после у својим фабрикама кољу и њено *месо прерађују*, па га шаљу на светске тргове у конзервима. У самим фабрикама *велика* је *нечистоћа*. Радници, који раде са месом, *прљави су, не перу руке, бацају отпатке у велике казане*, где се кува месо за конзерве. До тих казана доспе *и по који пацов*, којих на хиљаде има у тим фабрикама. И тако није никакво чудо, ако се у месу рогате стоке, које је спресовано у конзервима *нађе и која честица од пацова*. Али, нека и не буде тога; довољно је — вели тај американски романеје — што те фабрике кољу махом болесну, закржљалу и мршаву стоку, која је јефтинија, па месо од те стоке, под видом здравог меса, продају на швиндлерски начин у конзервима за војску и приватну потрошњу. Тако могу врло лако издржати конкуренцију.

Буру негодовања јавног мишљења изазвао је тај роман. Полетеше новинари из свију градова америчких у речене фабрике и уверише се, да је, на жалост, *све истинито*. Писац романа је додао на крају, да је сам неко време под фирмом чиновника проживео у једној од тих фабрика и да се о свему уверио. Одмах су америчке власти упутиле санитетску полицију, да поведе истрагу, и *полиција се* такођер *уверила, да је све истина*. Сад је бура јавног негодовања постала још јача. Полетеше депеше на све стране света. У Европи се ових дана ни о чему толико није писало као о томе. Европа и *њене војске* биле су *највећи потрошач америчких конзерва*. Европски листови тек сад почеше објашњавати, за што су *у европским војскама настали силна и честа побољевања*, откако се почело трошити у њима месо из америчанских конзерва. У Енглеској, где се то конзервирано месо и у грађанству и у марини највише трошило, згадише се и сместа све велике трговине отказаше поруџбине конзерва. Акције америчких фабрика падоше за 90%. Толика је одвратност настала према америчанским конзервима, да их *у целој Европи из трговина бацају*, а *војници у Немачкој и Енглеској не ће ни да их виде*. Многе трговине у Европи, које су живеле од продаје тих конзерва, од једном су пале и банкротирале. У Америци је исто тако. Тамо су затворене све фабрике продуката меса. Дознавши за ове гадлуке, свет се устеже да купује у Америци месо и у касапницама, бојећи се, да му несавесни агенти трестоваца нису подметли какво прецркло живинче. Картел фабриканата имао је због тога до сада штете преко 750 мил. дол. Фабриканти су одмах почели у масама да отпуштају раднике, пошто фабрике не раде, *и огорчење* је сада *још веће*. Председник Сједињених Држава америчких *Рузвелт* са владом умешао се у ову ствар и поднео је америчком парламенту пројект закона, по коме ће државни санитетско-полицијски органи морати да присуствују куповини живе стоке за фабрике и њену клању у фабрикама.

НОВИЈЕ.

Загреб, 15. јуна. Данас су извршени *накнадни избори* за земаљски сабор. *Изабрани су:* Резолуционаши Фран *Супило* у Глини, др. Иван *Лорковић* у Валлпову, др. Фран *Врбаник* у Вараждину, др. Милан *Рој* у Беловару; старчевићанац др. *Хорват* без против-кандидата у Новом Марову, старчевићанац др. *Бошњак* великом већином у Св. Ивану-Жабном против резолуционашког кандидата дра Лава Мазуре.

Беч, 15. јуна Краљ је отпутовао у Моравску Остраву, где је одушевљено дочекан.

Каиро, 15. јуна. Судбени сто је донео *пресуду* против Араба, који су 14. јуна напали енглеске официре, што су близу старе фелашке ћабе Танте ловили голубове. Енглески суд је *осудио*: Четири оптужена Араба *на смрт*, четири *на доживотну робију*, тројицу на по 15 година тавнице, шесторицу на по 7 година тавнице, тројицу на по једну годину тавнице, а *петорицу на по педесет удараца кнутом*. (Енглески официри су *повредили верске осећаје* Фелаха. Нецивилизовани Феласи их због тога избише, и гле, на какву нечовечну казну енглески »цивилизатори« осудише урођенике! И европска штампа то само региструје! А да то беше у Русији?! — Ур. »Бр.«)

Због данашњег римског Петрова-дне нисмо добили телеграме.

ПРОСВЕТА.

— **Извештај српске вел. гимназије карловачке** за школ. годину 1905./6. Књига 47. Година 54. Уређује управа. Ср. Карловци. Српска манастирска штампарија 1906. Први део тог извештаја садржи две стручне расправе, једну од проф.-катихете Ивана *Маширевића* с натписом „*Очигледност у религијској настави и помоћна средства за њу*", и „*Неколико напомена и предлога за успешно учење модерних језика*" од проф. Душана *Сперњака*. У другом делу је изложена научна основа од школске године 1905./6. а и градиво из римских и грчких класичара. које ће се предузети идуће школске године. После списка наставникâ за облигатне и необлигатне предмете долазе извештаји о припови за гимназијску библијотеке, и учитељску и ученичку, за геометријску, географску и нумизматичну збирку и за физикални и природописни кабинет. У гимназијском летопису 1905.—1906., који је бележио проф. Милан *Будисављевић*, изнесен је међу осталим и говор управитеља Радивоја *Врховца* на опелу архимандрита Иларијона *Руварца* у манастиру Грегетегу. Описана је за тим педесетгодишња прослава патријарха Бранковића о Никољу дне ланске године а описан је и парастос Бранку Радичевићу, оцу му Тодору и брату Стевану, који је одржан 6. маја о. г. Изнесени су после тога искази о благодејанију, семеништу манастирских питомаца, о ђачкој трпези, о новцу, који је уложен у корист ученика карловачке гимназије, а за тим је саопштена класификација ученика по разредима. Из те класификације видимо, да је *еминената* у I. разреду било пет, у II. такођер пет, у III. осам, у IV. шест, у V. такођер шест, у VI. два, у VII. четири и у VIII. пет. Благодејанаца је било: у I. разреду ниједан, у II. један, у III. шест, у IV. десет, у V. четири, у VI. пет, у VII. шест и у VIII. осам. Питомаца Манастирског Семеништа било је само у II. разреду и то њих деветнаест. Пред крај долази још статистика, из које вадимо ове податке: у I. је разреду било уписаних 71, у II. 53, у III. 51, у IV. 46, у V. 36, у VI. 29, у VII. 38, у VIII. 34, свега 358 ученика, од којих је приватних било 5, а сви остали су били јавни. По вери их је било 305 православних, 27 римокатолика, 1 грчко-католик и 2 еванг.-аугзбуршке конфесије. Из Хрватске их је било свега 62, из Славоније 206, из Угарске 39, из Далмације 1, из Босне и Херцеговине 20, из Србије и Црне Горе 8. На послетку је још извештај о ђачком књижевном збору „Стражилово" (о другој години његова рада) и упуство од управе за школску годину 1906./7.

— Добили смо **Извештај о правосл. срп. богословском училишту и о правосл. срп. богословском семинару у Срем. Карловцима** за школску годину 1905./6. Први део тога извештаја саставио је протопрезвитер ставрофор Јован *Вучковић*, проф. богословије и ректор богословског училишта, а други део патријарашки протосинђел др. Владимир *Димитријевић*, управитељ богословског семинара. Наставнички збор богословског училишта имао је ове школске године 6 редовних чланова и 5 помоћника. Редовни су му чланови: протопресвитер ставрофор Јован *Вучковић*, архимандрит Иларијон *Зеремски*, протопресви. Јован *Живковић*, патријарашки синђел Јоаким *Чутић*, презвитер Никола *Ђурић* и патријарашки архиђакон Викентије *Вујић* а помоћници су: патријарашки синђел Валеријан *Прибићевић* (за црквено-словенски и новозаветни грчки језик), кандидат московске духовне академије Владан *Максимовић* (за општу црквену повесницу), кандидат петроградске духовне академије Божидар *Јеремић* (за полемичко богословље и историју српске цркве), протопрезвитер

Иван *Маширевић* (за пчеларство), др. Александар *Данкуц* (за негијену и дијететику) и Павле *Миљушевић* (за гимнастику). Слушалаца је било у I. години 24., у II. 24., у III. 26. и у IV. 22. У семинару су били сви слушаоци I. и II. године.

— **Извештај о српској вишој девојачкој школи у Панчеву** на крају њене тридесетдруге а школске 1905./6. године. Годјна XX. Спремио Милан Мандровић, управитељ. У Панчеву. Штампарија Браће Јовановића 1906. — Овај најновији извештај панчевачке више девојачке школе доноси расправу суплентиње Зоре *Нешковићеве* „Да ли су потребне ученичке књижнице?“ Саопштен је даље у њему наставни план и рад завода у прошлој школској години. Наставнички збор имао је пет чланова, од којих су троје редовни и стални, наиме управитељ Милан *Мандровић*, Даница *Илићка* и Исидора *Секулићева*, једна — Отилија *Мајинска* — привремена суплентиња, а један — Обрад *Давидовић* — катихета. Помоћни учитељ је Мита *Топаловић*, који је предавао теорију музике, певање и појање у сва четири разреда. Школски лечник је др. Панта *Тодоровић*. Упражњена места Катарине *Пешковићке* и Данице *Чакловићке* нису била попуњена у току прошле школске године, него су те две снаге биле замењене. Замењивали су их: управитељ Мандровић, учитељица Илићка и привремене суплентиње Мара *Максимовићева* и Зора *Нешковићева*. Уписаних је било редовних ученика 83 и приватна једна. Све су биле православне вере. Из Панчева их је било 66, иначе из Угарске 14, из Тројединице 3, а једна је била из иноземетва. Одличан су успех показале у I. разреду 2, у II. разреду 4, у III. 2 и у IV. 5, свега 13. На крају године 1905. износио је фонд српске више девојачке школе у Панчеву 193.924'38 круна. Светосавска је беседа донела чиста прихода 800 круна и 6 потура.

Audiatur et altera pars.

У 24. броју сомборске „*Слоге*“ од ове године изашла је белешка о освећењу Кошутовачке заставе, при ком освећењу сам и ја учествовао. При крају те своје белешке надовекује „Слога“ дословце: „Ми, познавајући осетљивост наших овдашњих срп. православних свештеника, нећемо овом приликом да критикујемо поступак г. проте, но само толико велимо, да нас боли, што је и да је до тога дошло“.

Не ваља то превртати очима и јадиковати. На среду с критиком!

Нека „Слога“ отворено каже, да-ли је моје учествовање при освећењу речене заставе дело издајничко, чин неродољубив или светотатство, или шта уопште „Слога“ у том мом чину назире? По полученју одговора потрудићу се, да ублажим тај бол „Слоге“.

Ја сам јаван радник и мој јаван рад потпада под критику.

Не бојим се критике. Само та критика не сме бити тенденциозна, мора бити објективна и беспристрасна према јавним радницима.

А „Слога“ је при оцењивању јавних радника тенденциозна, њезина критика нити је објективна нити беспристрасна.

Ево доказа:

I. Г. Стева С. *Илкић*, срп. нар. вероисповедни учитељ сомборски, сарадник сомборске „Слоге“, кортешовао је у Сантову за кошутовачког кандидата и то још за Чивутина. Сомборска „Слога“ о том кортешовању г. Стеве С. Илкића, свог сарадника, у своје доба, — бар колико се ја сећам — ни беле није проговорила, а камо-ли грудила.

Истина, г. Стева С. Илкић дао је у „Слози“ неку изјаву у том правцу; али сама та изјава није побила факт његовог кортешовања за Кошутовачког кандидата и то још Чивутина.

II. Приликом последњег избора посланика за државни сабор, одржаног у Сомбору, *два* срп. нар. вероисповедна учитеља сомборска — имена им нећу казати — гласали су на Кошутовачког кандидата, г. Петера Фернбаха. И о овом чину двојице срп. нар. вероисповедних учитеља „Слога“ ни речице није проговорила.

Нек нам све то „Слога“ објасни.

Али кад је „поп“ по среди, удри по њему, пиши о „попу“ и што јесте и што није, и што спада у јавну критику и што не спада. Заиста, на овострано српско свештенство може се данас потпуно примени-та она народна: „У пољу Турци у гори вуци.“

Што се тиче „Слогиног“ чивутског рабинера, изјављујем следеће: Мој јаван рад и делање нити сам удешавао, нити удешавам, нити ћу икада удешавати према раду и делању сомборског чивутског рабинера, нити се ја буди у чему на сомборског чивутског рабинера угледам. Ако је и кад је сомборски чивутски рабинер идеал и ауторитет „Слоге“, на част јој!

У **Сомбору**, 14. (27.) јуна 1906.

Љубомир Купусаревић
окр. прота сомборски.

Књижевне вести.

Изашао је 23. број **„Бранкова Кола“** с овим садржајем:

1. др. Лаза Поповић, Ср. Карловци: Чемберленови погледи. III. О жидовима. 2. Homo Judaeus (чланак). — 2. Борисав Станковић, Београд: Из мога краја. II. Стеван Чукља (приповетка). — 3. П. С. Ипанов, Панчево: Змај омладини (песма). — 4. Стеван Бенин Сомбор: Никита (приповетка III. наставак). — 5. И. Н. Потапенко: Научио је правичности (приповетка, с руског преводи Милица Р. Грујић). — 6. Д. С. Мерешковски: Васкрс богова (Леонардо да Винчи. Роман. С руског преводи Ник. Николајевић, учитељ из Мокрина). — 7. Ђорђе Поповић (Даничар), Београд: Јустинијан I. и Илири (расправа). — 8. Јов. Живановић, Ср. Карловци: Из српског језика. 4. Граматик или граматичар. — *Ковчежић*: Књижевне белешке (Стеван Миленковић Милов Тодору Стефановићу Виловском. Милан Павлов Јовановић из Вуковара contra dr. prof. Kadlec. Штросмајеров календар). Матица Српска. (Управни Одбор). Просветни и друштвени гласник. (Споменик Антуну Михановићу у Клањцу. Српско-мађарска изложба). Омладински весник (Вишњић). Нове књиге.

„Бранково Коло“ излази у *Ср. Карловцима* (Slavonija), сваког четвртка. Цена је листу за *Аустро-Угарску, Босну, Херцеговину и Црну Гору* на годину 10 круна, на по године 5 круна, на четврт 2 круне 50 потура (или франка)· за *Србију и све остале земље* годишње 14 д. 40 п. или франака на по године 7'20 динара или франака, на четврт године 3'60 дин. или франка. Из *Босне и Херцеговине* прима претплату *Књижарница Пахера и Кисића у Мостару*; из *Србије* само *Књижарница Велимира Валожића у Београду*; а из осталих земаља само *Администрација „Бранкова Кола“ у Ср. Карловцима*. Претплата се прима само у новцу (ни по што у маркама итд.) —

Најтоплије препоручујемо „*Бранково Коло*“. Срби и Српкиње, претплаћујте се на овај најбољи белетристички лист наш у овим крајевима!

Новосадска пијаца.

Извештај од 16. (29.) јуна 1906.

Нова жита.

Пшеница I.	каквоћа	—	К	7'80	п.
„ II.	„	—	„	—·—	„
Зоб „ —	— „	—	„	9·—	„
Јечам стари	—	—	„	7·—	„
„ нови	—	—	„	5'50	„
Кукуруз:	—	—	„	—·—	„
„ окрњен (стари)	—		„	—·—	„
„ нови	—	—	„	6'40	„

Довози: добри.

Расположење за куповање добро.

Продато је: 150 мц. пшенице; 25 мтц. зоби, 30 мтц. јечма и 200 мтц. кукуруза нова.

Цене се разумеју по 50 килограма.

—

Извештај филијале Српске Банке у Будимпешти од 15. (28.) јуна 1906. **Данас је продато у готовој роби:** *Пшенице потиске:* 8150 мтц., по К 16'10—16'95; *Х. М. Вашархељске:* —·— мтц., каквоћа по К —·——; *Будимпештан. околине:* 1350 мтц., по К 15'70—16'50; *Банатске:* —— мтц., по К —·——·—; *Бачке:* 3840 мтц., каквоћа —·— по К 16·——·—; *Сентомашке:* — мтц., каквоћа по К —·——·—; *Т. Бечејске:* —— мтц., — по К —·——·—; *Ст. Бечејске:* —— мтц., —·— по К —·—; *В. Бечкеречке:* —— мтц., — по К —·——·—; *Панчевачке:* —— мтц., каквоћа —·— по К —·——·—; *Магазинске:* —— мтц., каквоћа —·— по К —·——·— *(Све цене за 3 месеца.) Јечам:* —— мтц. по К —·—; *Зоб:* —— по К —·——·—. *Раж:* —— мтц. по К 12'70—12'80· (за готово паритет Будимпешта). *Кукуруз:* —— мтц. по К —·——·— (за готово).

Закључци.

— у ½1 сат по подне —

Пшеница за октобар 1906	К	7'79—7'80
Пшеница за април 1907.	К	8'06—8'07
Раж за октобар 1906.	К	6'55—6'56
Зоб за октобар 1906.	К	6'65—6'66
Кукуруз за јули 1906.	К	6'41—6'42
Кукуруз за август 1906.	К	6'53—6'54
Кукуруз за мај 1907.	К	5'76—5'77

После подне.

— у ½5 сати. —

Пшеница за октобар 1906. . . .	К	8'82—8'83
Пшеница за април 1907.	К	8'09—8'10
Раж за октобар 1906.	К	6'57—6'58
Зоб за октобар 1906.	К	6'66—6'67
Кукуруз за јули 1906.	К	6'43—6'44
Кукуруз за август 1906.	К	6'54—6'55
Кукуруз за мај 1907.	К	5'77—5'78

Иноземство: Америка и остале државе непромењене.

Јаван рачун

о концерту срп. акад. певачког друштва „Балкана“ из Загреба, држаном у Новом Саду 13. (26.) маја о. г.

ПРИМАЊЕ: од улазница К 740'88, добровољних прилога К 159·—, свега К 899'88.

ИЗДАВАЊЕ: вел. дворница Мајерова и осветљење К 140·—, војничка музика К 146·—, штампарија К 51'60, плакатирање К 10·—, лиценција К 26·—, кокарде К 7'48, кола К 7'80, гардеробару К 6·—, пренос и удешавање клавира К 15·—, вратарима К 5·—, чист приход предат г. Косијеру, секретару „Балкана“ К 485·—, свега К 899'88.

ДОБРОВОЉНИ ПРИЛОЗИ: по К 10.·—: Њ. Високопреосв. епископ Митрофан, Матица Српска, Гђа Анка А. Пајевића, г. Јован Јерковић. По К 6. —: Добротворна Задруга Српкиња, К 5. —: гг. Милош Мијатовић, Лаза Миросављевић, Др. Ђ. Трифковић, Љуба и Влада Стефановићи. По К 4. —: гг. Влајко Новић, др. Мих. Полит, Милорад Марковић, г-ђа Ана Димитријевићка, г-ђа Марија Јовановићка, г-ђа Јулка Радовановићка. По К 3. —: гг. Драгутин Ненадовић, Лаза Манојловић. По К 2. —: гг. Мих. Георгијевић, Н. Н., Паја Шилић, Урош Стојковић, Гавра Нецков, Никанор Чобановић, Јован Сингер, Јулка Политовица, др. Ј. Стојковић, Војин Срђанов, др. Милан Савић, Браћа Радовановић, др. М. Григоријевић, др. Н. Вукићевић, Јован Вујић, Љ. Поповић, Катинка Славнић, Анка Ћурчић, др. Мл. Јојкић, Ал. Јорговић, др. Радивој пл. Стратимировић, др. Д. Шпирта, Мл. Ивошевић, др. Милош Бокшан. По К 1·— г. г. Ј. Миличић, Ђ. Шилић, Јелена Бокшан, Љ. Миличић — К 11·— скупио г. др. Ј. Савковић, али не знамо од кога.

Сима родољубивим приложницима захваљујемо најтоплије.

Овај рачун прегледали и у реду нашли прдседник „Балкана“ г. *Муждека* и секретар г. *Косијер*.

У **Новом Саду**, 7. јуна 1906.

Тих. Остојић,
члан приређивачког одбора.

Светозар Огњановић,
благајник.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

КУЋА
у НОВОМ САДУ
у Андрашијевој улици број 6.
продаје се из слободне руке.
Упитати у истој кући.
321 1—2

ТРАЖИ СЕ
КОНТОАРИСТА И КОНТОАРИСТИЦА
за трговачку канцеларију
У ЗАГРЕБУ,
који владају српским и немачким језиком у говору и писму. Понуде уз препис сведочаба о свршеним школама и пракси шаљу се под ознаком **„Загреб број 400.“** на администрацију „Браника“.
309 4—4

ПРОМЕСЕ
Австријских кредит. срећака
од 1858. год.

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК:
К 300.000.—
1 згодитак од К 60.000·—, 1 згодитак од К 30.000·—, 2 згодитка по К 10.000·—, 2 згодитка по К 4000·—, 3 згодитка по К 3000·—, 3 згодитка по К 2000·—, и 35 згодитака по К 800·—.
Жребање **1. јула о. г.**
Цена К 17·—.

БЕЧКО КОМУНАЛНИХ СРЕЋАКА.
Главни згодитак:
К 400.000
1 згодитак од К 20.000·—, 1 згодитак од К 10.000·—, 5 згодитака по К 2000·— и 12 згодитака по К 500·—.
Жребање 1. јула о. г.
Цена К 15·—.
Издаје
Мењачница Централног Кредитног Завода
у Новом Саду.
Поштом шаљемо промесе кад нам се поред цене шаљу још 35 пот. за поштарину.
212 6—
На захтев и поштанским поузећем.

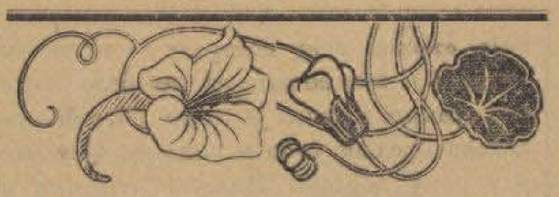

249 (12-25)

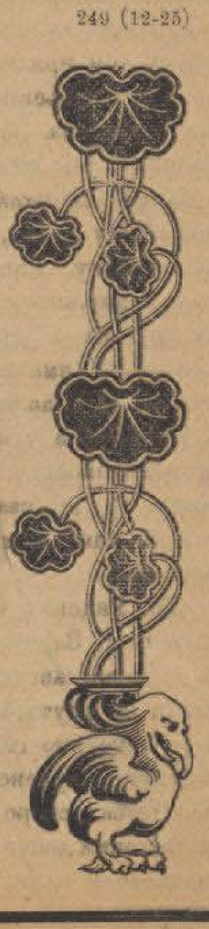

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браник“.

Штампарија деоничарског друштва „Браника.“